

Bewind bij vermissing van een persoon (afwezigheidsbewind)

In situaties waarin een persoon plotseling verdwenen is en niet bekend is waar deze zich bevindt, er ook geen contact mogelijk is en direct betrokkenen zoals de partner of familie zich ernstig zorgen maken over diens welzijn, kan er reden zijn om de persoon in kwestie als vermist te beschouwen. Vermissing brengt met zich mee dat de vermiste niet meer in staat is om zijn verplichtingen na te komen en zijn zaken te regelen. Wanneer de vermissing langere tijd duurt, kan het nodig zijn dat iemand anders het afhandelen van met name financiële zaken van de vermiste op zich neemt.

Zaakwaarneming en onderbewindstelling

De wet voorziet daarvoor in twee mogelijkheden: zaakwaarneming en onderbewindstelling. Bij zaakwaarneming treedt iemand uit eigen beweging op om de zaken van de vermiste persoon te behartigen. Er moet dan wel sprake zijn van noodzaak om te handelen. Degene jegens wie de zaakwaarnemer handelt in plaats van de vermiste -de zogeheten derde- is niet verplicht om dat te accepteren en kan dus weigeren. Dat geeft een beperking aan de praktische reikwijdte van zaakwaarneming. (Voorbeeld: als een zaakwaarnemer een abonnement van een vermiste opzegt, hoeft de opzegging niet geaccepteerd te worden).

Onderbewindstelling biedt ruimere mogelijkheden en kan daardoor meer tegemoetkomen aan de behoefte van achterblijvers van een vermiste persoon om de juridische en financiële gevolgen van de vermissing waarmee zij geconfronteerd worden goed te regelen. Er is gebleken dat er behoefte bestaat aan meer bekendheid ten aanzien van de mogelijkheden die bewind in geval van vermissing kan bieden. Deze brochure gaat daar nader op in.

Bewind

Een onderbewindstelling houdt in dat de kantonrechter een persoon tot bewindvoerder benoemt om tot de behartiging van de zaken van de vermiste persoon over te gaan. Het bewind kan over het geheel of een deel van de goederen van de vermiste worden uitgesproken. Iedere meerderjarige kan in principe tot bewindvoerder worden benoemd; dus ook een achterblijver van de vermiste.

Voorwaarden om het bewind aan te vragen

Er moet sprake zijn van afwezigheid in de zin dat de betrokkene zijn of haar woonplaats heeft verlaten, dan wel van vermissing in de zin dat het bestaan van de persoon in kwestie onzeker is geworden of dat deze onbereikbaar is. In het laatste geval moet gedacht worden aan de situatie dat iemand zich op een plek bevindt waar contact met de betrokkene onmogelijk is (bijv. oorlogsgebied). Verder is vereist dat de afwezige geen voorziening heeft getroffen om zijn zaken goed te behartigen, waardoor het nodig is om daarvoor een regeling te treffen.

Procedure onderbewindstelling

Het bewind kan door een ieder die belanghebbende is worden aangevraagd. Het Openbaar Ministerie kan ambtshalve bewind aanvragen. Bij belanghebbenden valt met name te denken aan: de achtergebleven echtgenoot/echtgenote of partner, kinderen,

maar ook aan andere belanghebbenden zoals bijvoorbeeld schuldeisers.

De aanvraag moet worden gedaan door het indienen van een verzoekschrift bij de kantonrechter van de woonplaats van de vermiste persoon. Dat kan door een achterblijver worden gedaan. Het is niet nodig om hiervoor een advocaat in te schakelen. Achterblijvers kunnen zich voor hulp bij het indienen van het verzoekschrift wenden tot Slachtofferhulp Nederland (zie hieronder). Een model van het verzoekschrift is te vinden op: <https://www.rechtspraak.nl/NAAR-DE-RECHTER/FORMLIEREN/Pages/Curatele-bewind-mentorschap.aspx>. Daar staat ook vermeld welke stukken moeten worden bijgevoegd bij het verzoekschrift. In het verzoekschrift zal moeten worden aangegeven, dat de belangen van de verzoeker de benoeming van een bewindvoerder noodzakelijk maken. Het aanvragen van het bewind is vrijgesteld van griffiekosten.

Zoals hiervoor aangegeven, kan in principe iedere meerderjarige tot bewindvoerder worden benoemd. Dit kan dus een partner of familielid zijn.

Het is wel vereist dat deze handelingsbekwaam is; hetgeen inhoudt dat er geen sprake mag zijn van ondercuratelestelling. Er kan echter ook verzocht worden iemand anders die geen specifieke band met de vermiste persoon heeft, tot bewindvoerder te benoemen. Dat kan een professionele bewindvoerder zijn. Alvorens tot benoeming over te gaan, zal de kantonrechter nagaan of er voldoende reden is om het bewind in te stellen en of de beoogde bewindvoerder geschikt is om de taken uit te voeren. Voor professionele bewindvoerders gelden kwaliteitseisen.

De kantonrechter kan ook twee personen als bewindvoerder aanstellen en hij kan voorwaarden aan de onderbewindstelling verbinden.

Als een belanghebbende het niet eens is met de beslissing van de kantonrechter, kan hij daartegen hoger beroep instellen. Daarvoor is wel een advocaat nodig.

De benoeming als bewindvoerder treedt in werking zodra de beslissing in kracht van gewijsde gaat, d.w.z. definitief is.

Taken en bevoegdheden van de bewindvoerder

De bewindvoerder heeft tot taak om de belangen van de persoon in kwestie, de vermiste, te behartigen. Dat houdt in dat de bewindvoerder als het ware in de plaats treedt van de vermiste persoon en alle handelingen mag verrichten die de vermiste normaal gesproken zelf zou verrichten. De bewindvoerder heeft met name tot taak om de administratie van de vermiste persoon te voeren. Hij zal diens financiële zaken kunnen afhandelen,

zoals het betalen van rekeningen, het doen van belastingaangifte en het aangaan of opzeggen van overeenkomsten.

Er zijn grenzen aan de bevoegdheid van de bewindvoerder. Zaken die een heel persoonlijk karakter dragen, zoals bijvoorbeeld het aanvragen van echtscheiding of het erkennen van een kind namens de vermiste persoon, vallen buiten de bevoegdheid van de bewindvoerder.

Verder zal voor bijzondere handelingen, zoals bijvoorbeeld het doen van een grote financiële uitgave, in principe de voorafgaande toestemming van de kantonrechter nodig zijn.

De bewindvoerder is verplicht om bij te houden wat hij in het kader van de bewindvoering heeft gedaan en daar elk jaar een verslag over uit te brengen aan de kantonrechter. Hij moet dan ook een overzicht overleggen van de inkomsten van de vermiste persoon en de uitgaven die hij als bewindvoerder ten behoeve van de vermiste heeft gedaan. Voor professionele bewindvoerders gelden aparte eisen.

De bewindvoerder heeft recht op een beloning van zijn werkzaamheden. Deze wordt betaald uit de bezittingen van de vermiste persoon. In de wet wordt bepaald dat de vergoeding 5% bedraagt van de netto opbrengst van de door de bewindvoerder beheerde goederen. De kantonrechter kan een andere vergoeding vaststellen.

Einde bewind

Het bewind eindigt wanneer de vermiste persoon weer terugkeert en met de bewindvoerder de beëindiging van het bewind overeenkomt of tot opzegging overgaat. Ingeval van opzegging moet een termijn van een maand in acht worden genomen. Het bewind eindigt ook wanneer het overlijden van de vermiste persoon is vastgesteld.

Verder kan de kantonrechter tot ontslag van de bewindvoerder overgaan.

Aansprakelijkheid bewindvoerder

Het kan zijn dat de vermiste persoon bij terugkeer het niet eens is met bepaalde handelingen of beslissingen van de bewindvoerder. Hij kan de bewindvoerder daarvoor niet aansprakelijk stellen als deze gehandeld heeft in het belang van de vermiste persoon en in redelijkheid tot zijn handelingen of beslissingen heeft kunnen komen.

Hij kan de bewindvoerder wel aansprakelijk stellen als deze onzorgvuldig heeft gehandeld en daardoor tekortgeschoten is in de uitvoering van zijn taak als bewindvoerder en daarmee voor hem schade heeft veroorzaakt.

Rol van Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp Nederland kan, zoals hiervoor aangegeven, achterblijvers van een vermiste persoon onder meer bijstaan bij het indienen van het verzoekschrift tot het benoemen van een bewindvoerder bij de kantonrechter door hulp te bieden bij het invullen van de benodigde formulieren.

Als een achterblijver benoemd is tot bewindvoerder, kan Slachtofferhulp Nederland zo nodig adviseren en ondersteunen bij juridische, psychosociale en praktische problemen (www.slachtofferhulp.nl). Ook achterblijvers die geen bewindvoerder zijn, kunnen gebruik maken van de dienstverlening van Slachtofferhulp Nederland. U kunt ook bellen met telefoonnummer 0900-0101. De hulp van Slachtofferhulp Nederland is altijd gratis.